

Kaders daltoncertificaten en Criteria erkenning opleidingsinstituten en adviesbureaus NDV - Oplegger

Gedurende schooljaar 2022-2023 hebben de leden van de commissie opleiding en nascholing van de NDV van verschillende daltonopleiders verzoeken gekregen om het aantal kaders voor daltonopleidingen uit te breiden. We hebben van die gelegenheid gebruikgemaakt om de gevraagde kaders naast de bestaande kaders te leggen. We hebben geprobeerd om het aantal kaders te beperken en we hebben alle teksten geactualiseerd. Ze zijn besproken in het AB. We hebben ze voorgelegd aan DNO. Naar aanleiding van alle feedback zijn de bestaande kaders aangepast. Dat heeft geresulteerd in 5 kaders:

- A. Kader Certificaat A: Dalton Onderwijs Ondersteunend Personeel - **basis** KC/PO en VO¹
- B. Kader Certificaat B: Dalton leraar KC/PO en VO
- C. Kader Certificaat C: Dalton leidinggevende KC/PO en VO
- D. Kader Certificaat D: Dalton specialist KC/PO en VO
- E. Kader Certificaat E: Dalton medewerker KC/PO en VO

Hieronder staan de aangepaste kaders, voorafgegaan door de aan de actualiteit en werkelijkheid aangepaste criteria voor erkenning van opleidingsinstituten en adviesbureaus door de NDV. Om een wildgroei aan verschillende kaders te voorkomen, zijn er niet voor elke 'functiecategorie' in een school verschillende kaders gemaakt, maar voorzien we in vijf bredere kaders, waarbij in elk kader indicatief, doch niet uitputtend, voorbeelden van functies gegeven zijn.

In maart 2025 worden de kaders ter instemming voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering.

Commissie Opleiding en Nascholing Nederlandse Dalton Vereniging
Januari 2025

¹ Het Dalton certificaat basis Onderwijs Ondersteunend Personeel (po en vo) is bestemd voor medewerkers in de functie van bijvoorbeeld roostermaker, administratief medewerker, conciërge, overblijfskracht. Dat hebben we in de naamgeving van dit kader duidelijk proberen te maken door de term 'basis' toe te voegen. Dit om het verschil aan te duiden met het kader zoals beschreven onder E, dat bestemd is voor medewerkers in de functie van bijvoorbeeld zorgcoördinator vo, pedagogisch medewerker, ad PEP, onderwijsassistent et cetera.

Criteria erkenning opleidingsinstituten en adviesbureaus Nederlandse Dalton Vereniging

1. Inleiding

Deze notitie bevat de minimale eisen die de NDV aan een opleidingsinstituut of adviesbureau stelt. Aan de hand van deze criteria bepaalt een door het algemeen bestuur ingestelde commissie (de scholingscommissie) of een instituut de licentie als erkend opleidingsinstituut of erkend adviesbureau krijgt toegewezen en/of behoudt. Het algemeen bestuur houdt zich het recht voor per geval af te wegen of de eisen inderdaad zijn gewaarborgd.

De scholingscommissie adviseert het algemeen bestuur over de afgifte, het verlengen en het eventueel intrekken van licenties. Het algemeen bestuur neemt uiteindelijk het besluit en is eindverantwoordelijk voor het afgeven en continueren van de licenties.

In het volgende hoofdstuk komen de criteria aan bod. De eisen zijn weergegeven in de vorm van beweringen, die de scholingscommissie in gesprek met de vertegenwoordiger van de opleiding zal toetsen. In hoofdstuk 2 wordt bij de eisen onderscheid gemaakt tussen 'opleiding' (pabo/lerarenopleiding) en 'nascholing' (adviesbureau). Dit heeft te maken met het onderscheid tussen cursussen die worden gegeven aan leraren in opleidingen (studenten) of reeds bevoegde leraren. Indien niet expliciet onderscheid wordt gemaakt, gelden de eisen voor alle instellingen.

Vervolgens is in hoofdstuk 3 beschreven welke licenties en certificaten de NDV kent. Hoofdstuk 4 gaat in op de evaluatiecyclus en hoofdstuk 5 beschrijft de procedure die een instelling doorloopt bij de aanvraag van de licentie.

2. Criteria erkenning

De criteria voor de erkenning zijn eindtermen. Dat betekent dat de onderstaande aspecten door het opleidingsinstituut of adviesbureau (hierna: het instituut) zijn geregeld en gewaarborgd, maar het instituut is vrij in de manier waarop zij dat doet. De scholingscommissie stelt in gesprekken met het bestuur/management en de opleiders van het instituut vast of dit in voldoende mate het geval is.

Het instituut moet de vrijheid hebben om het curriculum zelf te bepalen. Tegelijkertijd ontvangt het instituut de licentie mede op basis van het curriculum. Dit betekent dat mogelijke wijzigingen door het instituut aan de orde worden gesteld tijdens de evaluatiegesprekken met de scholingscommissie.

De NDV schrijft niet de hele differentiatie voor, omdat dit afbreuk doet aan de verscheidenheid in het veld en nieuwe initiatieven van instituten kan frustreren. Dit maakt het Dalton Netwerk Opleiders (DNO) eveneens mogelijk zich kwalitatief te ontwikkelen,

weliswaar in nauw overleg met de NDV. Het programma van eisen van de NDV kan dus veranderen door nieuwe inzichten vanuit de beroepsgroep.

De eisen zijn weergegeven in de vorm van beweringen, die de scholingscommissie in gesprek met de vertegenwoordiger van het instituut zal toetsen. De relevante informatie moet aangeleverd worden door de medewerkers van het instituut. Bij de invulling van deze punten kunnen bij de verschillende adviesbureaus c.q. opleidingsinstituten accentverschillen optreden.

2.1 Algemeen

Om leraren of leraren in opleiding voor het daltoncertificaat voor te mogen dragen, dient een opleidingsinstituut of adviesbureau haar daltonopleidingsprogramma ter goedkeuring voor te leggen aan de scholingscommissie van de NDV. De voorwaarden om voor dit programma een licentie te krijgen zijn:

1. Het daltonopleidingsprogramma wordt door, of onder verantwoordelijkheid van een gecertificeerde daltonopleider of - begeleider uitgevoerd.
2. Het opleidingsinstituut / adviesbureau is lid van de NDV op het moment dat deelgenomen wordt aan het DNO.
3. De instelling onthoudt zich van elke vorm van misbruik of oneigenlijk gebruik van erkenning door de NDV of van andere vormen van benadeling van de belangen van de NDV.
4. De instelling draagt er zorg voor, dat de opleiding aangeboden wordt conform het curriculum op basis waarvan erkenning heeft plaatsgevonden.
5. De instelling neemt jaarlijks aantoonbaar deel aan diverse landelijke of regionale platformbijeenkomsten.
6. De instelling evalueert regelmatig met studenten, cursisten, directies van scholen, freelancers, werknemers en NDV, en verbindt consequenties aan de uitkomsten. Het instituut is een lerende organisatie.
7. Bestaande en nieuwe kennis, inzichten of instrumenten worden onderling uitgewisseld. Alle instituten hanteren bij gebruik van dit materiaal een 'bronvermelding'.
8. Alle instituten onderschrijven een - door DNO te ontwikkelen - gedragscode voor het gebruik van elkaars materiaal en inzichten.

2.2 Opleiding (Pabo en lerarenopleiding voortgezet onderwijs)

1. Het opleidingsinstituut voldoet aan de wettelijke criteria en gangbare kwaliteitsnormen die voor instellingen in de betreffende sector gebruikelijk zijn. De opleiding maakt gebruik van de SBL-competenties en bewaakt daarbij het HBO-bachelor niveau (bijvoorbeeld via de Dublin-descriptoren: kennis en inzicht, toepassing van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie en leervaardigheden).

2. Tijdens de daltonopleiding wordt extra nadruk gelegd op de SBL-competentie 'reflecteren'. Dit uit zich in verschillende werkvormen, portfolio's, zelfanalyses, intervisie, opdrachten rond de stages, et cetera.
3. De opleiding stimuleert de student tot zelfsturend leren (van opleidingssturing naar gedeelde sturing tot zelfsturing). Studenten worden zelf mede verantwoordelijk voor hun leerproces; dat geldt in het bijzonder voor de daltonopleiding. Dit uit zich door allerlei werkvormen en keuzemogelijkheden.
4. Alle studenten die in aanmerking komen voor een certificaat daltonleerkracht lopen op minimaal twee daltonscholen stage en doen dit gedurende een periode die lang genoeg is om activiteiten uit te voeren om zichzelf te ontwikkelen. Indien er niet genoeg daltonscholen in de omgeving zijn, moet er per opleiding gekeken worden naar een alternatieve oplossing.
5. Het minimum aantal uren voor de daltonopleiding (dat wil zeggen niet alleen een specialisatie) is 300 uur gedurende de gehele opleiding.
6. Het gedachtegoed van het daltononderwijs vormt de basis van de daltonopleiding.
7. Het instituut verleent desgevraagd, doch tevens op eigen initiatief, bijdragen aan de gezamenlijke expertise van opleidingen tot daltonleraar. De docenten van het opleidingsinstituut nemen deel aan / zijn aantoonbaar betrokken bij bijeenkomsten van het Dalton Netwerk Opleiders.
8. Het opleidingsconcept van de lerarenopleiding po of vo dient gestoeld te zijn op de nieuwste inzichten over onderwijs en leren. De daltonopleiding sluit aan op het opleidingsconcept.

Theorie

9. Studenten worden gewezen op een aanbod van vakliteratuur en maken hiervan gebruik voor uitwerking van opdrachten, presentaties, onderzoeken, zodat zij weloverwogen een keuze kunnen maken voor te gebruiken literatuur en/of de daltonopleiding.
10. Studenten bestuderen in ieder geval: 'Education on the Dalton Plan' van Helen Parkhurst (of delen ervan, eventueel in Nederlandse vertaling).
11. Studenten of cursisten krijgen tevens de mogelijkheid zelf een literatuurlijst samen te stellen. En zij zijn op de hoogte van de laatste inzichten en publicaties over onderwerpen die het daltononderwijs direct raken.

Achtergrond en persoonlijke ontwikkeling van de docenten

12. Docenten geven de dalton kernwaarden (vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, reflectie en effectiviteit/doelmatigheid) zelf vorm en leven deze na. Dit uit zich in hun organisatorisch, didactisch en pedagogisch handelen.
13. Het team dat betrokken is bij de daltonopleiding bestaat uit minimaal 2 docenten.
14. Het management van de opleiding stelt de docent in staat om minimaal 40 uur per jaar te besteden aan deskundigheidsbevordering of ontwikkelings- /onderzoekstaken.

15. Naast tijd voor onderwijs, begeleiding en deskundigheidsbevordering, heeft het team docenten ook de beschikking over een fysieke daltonruimte. Herkenbaar in de vorm van één of meer lokalen.
16. Minimaal één docent krijgt de kans om zich te profileren op een specifiek terrein, onderzoek te doen of inhoudelijke stukken te schrijven met betrekking tot daltononderwijs.

Onderdompeling en stage

17. Studenten doen hun afstudeerstage op een daltonschool. Indien dat niet te realiseren is, zoekt het instituut een alternatief en legt tijdens het reguliere evaluatiemoment verantwoording af aan de scholingscommissie van de NDV.
18. Instituten spreiden de studielast van de specialisatie zodanig dat er voldoende ruimte is om praktijkervaring op te doen. Dit uit zich door verschillende stages op daltonscholen, werk/onderzoeksopdrachten op stagescholen, et cetera
19. De student krijgt supervisie of intervisie aangeboden tijdens de praktijkperiode.

Relatie met het werkveld

20. A. De opleiding maakt zo mogelijk gebruik van de expertise van professionals uit de regio, bijvoorbeeld door middel van gastcolleges.
B. De opleiding draagt er zorg voor dat er een resonansgroep bestaat waarin vertegenwoordigers zitten van de daltonregio (daltoncoördinatoren en anderszins) en de opleiders van het instituut. Deze klankbordgroep heeft als taak om de opleiding en de relatie met de praktijk te onderhouden.
21. De opleiding neemt deel aan de regiobijeenkomsten en zorgt daar voor een inhoudelijke inbreng.

Toetsing van kennis en vaardigheden

22. Een vertegenwoordiger van de stageschool heeft een stem in de eindbeoordeling van de student en/of is aanwezig bij een assessment.
23. Studenten tonen aan kennis te hebben van de belangrijkste theorieën en het gedachtegoed van het daltononderwijs.
24. Er wordt daarnaast gebruikgemaakt van verschillende werkvormen, zoals presentaties en portfolio's, om vast te stellen of de student de stof beheerst.

Praktisch onderzoek

25. De studenten voeren een praktisch onderzoek uit op de stageschool. Zij leveren oplossingen voor problemen die ze hebben onderzocht, of ontwerpen zelf lesmateriaal of andere hulpmiddelen. Het onderzoek is gerelateerd aan het daltononderwijs.

Aspirant-leden

26. Instituten die erkend willen worden door de NDV kunnen worden begeleid door een commissie Dalton Netwerk Opleiders. Het gaat hier om collegiaal advies. Zij helpen

de opleiding met de officiële aanvraag en de voorbereiding op het gesprek met de scholingscommissie van de NDV.

2.3 Nascholing (opleidingsinstituten en adviesbureau's)

1. Het instituut / onderwijsadviesbureau werkt met freelancers of werknemers die een relevante opleiding afgerond hebben op HBO of WO-niveau (op het gebied van onderwijs, pedagogiek of sociale/agogische wetenschappen). Zij werken onder verantwoordelijkheid van de licentiehouder.
2. Het instituut / onderwijsadviesbureau werkt met freelancers of werknemers die ervaring hebben met het geven van daltononderwijs op PO, VO en/ of HBO-niveau. Of die beschikken over relevante kennisgebieden toepasbaar binnen dalton.
3. Het instituut / onderwijsadviesbureau werkt met freelancers of werknemers die in het bezit zijn van een onderwijsbevoegdheid.
4. Het opleidingsinstituut / onderwijsadviesbureau stelt als eis dat de cursisten hun persoonlijke groei in visie en praktijk duidelijk maken binnen een groeidocument. Dit groeidocument dient als bewijslast en is een ondersteuning van wat de opleider en de leidinggevende van de cursist in de praktijk waarnemen. Het instituut / adviesbureau heeft de mogelijkheid om de cursist (voorlopig) af te wijzen als deze zijn groei niet voldoende laat zien.
5. Het instituut / onderwijsadviesbureau besteedt binnen haar programma ruimschoots aandacht aan de visie op dalton.
6. Het opleidingsinstituut / onderwijsadviesbureau heeft een programma dat aansluit bij de 5 pijlers van dalton en invulling geeft aan de didactiek, pedagogiek en organisatie.
7. Tijdens de daltonopleiding wordt extra nadruk gelegd op de competentie 'reflecteren'. Dit uit zich in verschillende werkvormen, portfolio's, zelfanalyses, intervisie, opdrachten, et cetera.
8. Het instituut / adviesbureau stimuleert de cursist tot zelfsturend leren (van opleidingssturing naar gedeelde sturing tot zelfsturing). Cursisten worden zelf verantwoordelijk voor hun leerproces. Dit uit zich door allerlei werkvormen en keuzemogelijkheden.
9. Het minimumaantal uren per opleiding wordt in elk kader apart omschreven.
10. De basis of de grondgedachte van de daltonopleiding zijn de daltonkernwaarden, vertrouwensdriehoek en de ontwikkelingsdriehoek van DaltonDeventer.
11. Het opleidingsinstituut/ adviesbureau neemt deel aan het DNO en is bereid daar mee te denken over de verbetering van daltononderwijs binnen Nederland. Het opleidingsinstituut/ adviesbureau verleent desgevraagd, doch tevens op eigen initiatief, bijdragen aan opbouw van gezamenlijke expertise van nascholing tot daltonleraar.
12. Het opleidingsinstituut/ adviesbureau is zelf ook in ontwikkeling en streeft ernaar de onderwijs en daltonontwikkelingen binnen zijn aanbod te verwerken.

Theorie

13. Cursisten worden gewezen op een aanbod van vakliteratuur en maken hiervan gebruik voor uitwerking van opdrachten, presentaties, onderzoeken, zodat zij weloverwogen een keuze kunnen maken voor te gebruiken literatuur.
14. Cursisten krijgen tevens de mogelijkheid zelf een literatuurlijst samen te stellen. En zij zijn op de hoogte van de laatste inzichten en publicaties over onderwerpen die het daltononderwijs direct raken.

Toetsing van kennis en vaardigheden van de cursist

15. De directie van de school is betrokken bij de beoordeling van de cursist of is aanwezig bij het eindassessment.
16. Cursisten tonen aan kennis te hebben van de belangrijkste daltontheorieën en basisprincipes.
17. Er wordt daarnaast gebruikgemaakt van een groeidocument en eindpresentatie, om vast te stellen of de cursist de stof beheerst.
18. De cursist regelt supervisie of intervisie tijdens het werken in de praktijk.
19. De cursist toont aan door bijvoorbeeld een persoonlijk daltonontwikkelplan, dat hij oplossingen voor problemen heeft onderzocht of ontwerpt zelf lesmateriaal of andere hulpmiddelen. Het onderzoek is gerelateerd aan het daltononderwijs.

Relatie met het werkveld

20. Het instituut / adviesbureau maakt gebruik van de expertise van professionals uit het werkveld, bijvoorbeeld door middel van gastcolleges of door middel van een andere bijdrage.
21. Het instituut / adviesbureau draagt er zorg voor dat er bijvoorbeeld een resonansgroep is om de opleiding en de relatie met de praktijk te verbeteren.
22. Het instituut / adviesbureau kan deelnemen aan regiobijeenkomsten en levert daar desgewenst een inhoudelijke bijdrage.

3. Licentie en certificaat

3.1 De licentie voor het opleiden van de daltonleraren en daltonmedewerkers

De NDV onderkent twee vormen van scholing:

1. het opleiden van studenten tot startbekwame daltonleraren of daltonmedewerkers;
2. het verzorgen van nascholing aan leraren en (delen van) schoolteams om als daltonleraar of daltonteam(lid) te kunnen functioneren.

De twee vormen van scholing kunnen in principe door een opleidingsinstituut of een adviesbureau worden aangeboden. Deze scholingsvormen voldoen allebei aan de minimum eisen die in deze notitie aan bod komen. Vandaar dat de NDV één licentie uitgeeft, namelijk: *De licentie om namens de NDV studenten, leraren of andere medewerkers van een school op te leiden in de daltongedachte en hen, bij gebleken bekwaamheid, een certificaat van de NDV uit te reiken.*

Deze licentie geeft het instituut toestemming om namens de NDV medewerkers op te leiden en hun een certificaat te verstrekken, maar ook de verantwoordelijkheid om dit kwalitatief goed te doen, volgens de laatste inzichten over het opleiden van (bijvoorbeeld) daltonleraren en de daarbij horende 'eindkwalificaties'. De licentie wordt mede op basis van het voorgelegde curriculum afgegeven. Bij het opleiden en begeleiden van (delen van) schoolteams gaat het, bij het toekennen van certificaten, steeds om de individuele bekwaamheid van de medewerker. Voor het functioneren van een team worden bijvoorbeeld geen certificaten uitgereikt. Een instituut kan voor het uitreiken van certificaten behorend bij een of meerdere kaders (zie de certificaatkaders A t/m E) een licentie aanvragen bij de NDV.

3.2 De licentie en het certificaat

Een licentie wordt afgegeven aan een rechtspersoon: een opleidingsinstituut (bijvoorbeeld Hogeschool of een adviesbureau). Een certificaat wordt afgegeven aan een individueel persoon: de opleider, de daltonleraar of een andere daltonmedewerker. Het certificaat voor de daltonopleider wordt gegeven aan de opleiders of medewerkers die werkzaam zijn bij de erkende instelling. Dit certificaat is alleen geldig in combinatie met de licentie van het instituut. Als de opleider het instituut verlaat, moeten de opleider (indien deze ergens anders 'daltonwerkzaamheden' voortzet) én het instituut zich opnieuw verantwoorden bij de scholingscommissie en daarmee bij het algemeen bestuur. Het instituut verantwoordt zich opnieuw, omdat het op grond van de licentie de plicht heeft om de kwaliteit van de differentiatie te waarborgen. De opleider die zelfstandig verder gaat of gaat werken voor een andere instituut verantwoordt zich opnieuw – eventueel in combinatie met het nieuwe instituut – , omdat de kwaliteit van zijn professioneel optreden als opleider of 'nascholer' voldoende gewaarborgd moet zijn.

Alle hoofddocenten die verbonden zijn aan de daltonspecialisatie of een cursus hebben een certificaat van de NDV. Docenten zonder certificaat kunnen ingezet worden onder verantwoordelijkheid van de licentiehouder en onder supervisie van de gecertificeerde opleiders. Dat geldt tevens voor de opleidingsinstituten en adviesbureaus.

Specifiek voor daltonleraren geldt:

Het certificaat van de daltonleraar (certificaat B) is een bewijs van het met 'goed gevolg afleggen van de specialisatie dalton'. Daarmee is de leraar startbekwaam om op een daltonschool te gaan werken. Echter, de leraar is met dit certificaat niet voor de hele loopbaan per definitie bekwaam. Het is aan de leraar om de expertise op peil te houden. Het certificaat daltonleraar (certificaat B) wordt slechts eenmaal door de NDV aan een kandidaat verstrekt. Wel kunnen daltonleraren zich verder bekwamen door een andere daltoncursus (certificaat D: daltonspecialist) te volgen. Leraren die een certificaat ontvangen, worden door de NDV geregistreerd.

4. Evaluatiecyclus

4.1 Gesprekspartners van de NDV

Er zijn bij het opleiden en nascholen van daltonleraren en daltonmedewerkers een aantal belangrijke spelers in het veld, die de NDV als haar gesprekspartner ziet. De belangrijkste zijn:

1. De regio's primair en voortgezet onderwijs (inclusief de daltonkindcentra)

De scholen in de regio's hebben belang bij de kwaliteit van de opleiding: studenten, leraren en andere medewerkers die opgeleid / geschoold worden tot goede daltonleraren en -medewerkers. De regio's hebben een belangrijke stem als het gaat over de kwaliteit en de dienstverlening van de opleidingsinstituten en adviesbureaus. Het algemeen bestuur laat zich door hen informeren en adviseren. Regio's zijn op lokaal niveau gesprekspartner van (aspirant) opleidingsinstituten en adviesbureaus.

2. De studenten en cursisten

De stem van deze groep is voor de NDV van belang, omdat zij de diensten van de instellingen 'afnemen'. Zij krijgen bijvoorbeeld een stem via de cursusevaluatie van de instelling, die vervolgens met de scholingscommissie wordt besproken.

3. Dalton Netwerk Opleiders

Deze groep van opleiders van de opleidingsinstituten en adviesbureaus komt regelmatig bijeen en zorgt zelf voor het inhoudelijke programma. Hierbij geldt dat alle instituten per toerbeurt of anderszins een inhoudelijke bijdrage leveren en zo veel mogelijk openheid betrachten over de eigen werkwijze. De scholingscommissie van de NDV participeert in de bijeenkomsten. Binnen deze groep kunnen ook nieuwe voorstellen worden ontwikkeld om de daltonopleidingen te verbeteren en aan te scherpen. Dit kan leiden tot aanpassing van de NDV-eisen aan de opleidingsinstituten.

4. Het bestuur en management van de opleidingsinstituten

Voor de professionals moeten de randvoorwaarden goed geregeld zijn, zodat de differentiatie of cursus zich kwalitatief blijft ontwikkelen. Zo moeten opleiders in staat worden gesteld om een bijdrage te leveren aan het Dalton Netwerk Opleiders en zal de opleider tijd moeten krijgen voor onderwijs, begeleiding en deskundigheidsbevordering. Daarnaast dient het bestuur en management ook nadrukkelijk commitment te tonen voor de opzet en continuïteit van de daltonspecialisatie.

5. De opleider(s) van de (erkende) instituten en adviesbureau's

De scholingscommissie voert periodiek gesprekken met de opleiders over hun eigen daltonspecialisatie en/of cursusaanbod en de kwaliteit daarvan. Op deze manier verantwoordt de opleiding zichzelf aan de NDV. Leidraad daarbij zijn de eisen die in deze notitie naar voren komen, de reacties en evaluaties uit het veld, de evaluaties van de studenten en cursisten en het functioneren in de kwaliteitsgroep opleiders.

4.2 Evaluatie scholingscommissie

Naast de deelname aan de bijeenkomsten van het Dalton Netwerk Opleiders, waarbij de instituten ook een commitment naar elkaar hebben, zet de scholingscommissie twee instrumenten in om de kwaliteit van de daltonopleidingen te volgen en te bewaken:

De vierjaarlijkse evaluatie

Het erkende opleidingsinstituut evalueert om de vier jaar samen met de scholingscommissie de eigen cursus(sen). In de scholingscommissie hebben zitting: drie bestuursleden en de ambtelijk secretaris. De commissie wordt eventueel aangevuld met een gastcommissielid uit de regio die het opleidingsinstituut voornamelijk bedient. Deze wordt door de scholingscommissie voorgedragen aan het algemeen bestuur. Daarnaast kan de commissie ervoor kiezen om studenten of cursisten uit te nodigen om bij de evaluatie aanwezig te zijn. Selectie van deze gastcommissieleden gebeurt willekeurig aan de hand van een – door het instituut beschikbaar gestelde - adressenlijst van studenten die de opleiding of cursus kort geleden hebben doorlopen, hierbij rekening houdend met de wetgeving rondom privacy.

Tijdens het gesprek gaat de scholingscommissie in op:

- de mate waarin de opleiding nog voldoet aan de laatste eisen; reacties en evaluaties uit het veld (regio en studenten en/of cursisten);
- de eigen evaluaties van het instituut (door studenten of cursisten ingevuld) in relatie tot eigen aanbevelingen en verbeteringen;
- de wijze waarop het instituut in het Dalton Netwerk Opleiders participeert en functioneert.

Tussentijdse evaluatie

Als uit signalen blijkt dat er veel op- en aanmerkingen zijn over het functioneren van het opleidingsinstituut, kan de scholingscommissie een extra gesprek met het management en de opleider(s) inlassen. De commissie zal dan ook vragen om evaluatiegegevens, maar zo nodig minder uitgebreid als bij de vierjaarlijkse evaluatie.

Inzet van de gesprekken is hoofdzakelijk kwaliteitshandhaving, en -verbetering. De scholingscommissie zoekt zo nodig samen met de opleiding naar aanbevelingen en verbeterpunten. Zij maken samen afspraken over de uitvoering daarvan. Daarbij zorgt de commissie ook voor de eventuele afstemming met of terugkoppeling naar het bestuur en management van de opleiding, bijvoorbeeld in geval er te weinig ontwikkeltijd voor de opleider blijkt te zijn. Indien de opleiding niet (meer) aan de eisen blijkt te voldoen, krijgen de opleiders (en het bestuur en management) altijd de kans dit te verbeteren. Echter, de resultaatafspraken met de commissie zijn bindend. Blijken de afspraken in de eerst volgende evaluatie niet of in voldoende mate te zijn uitgevoerd, kan de commissie adviseren om de licentie in te strekken. Uiteraard beslist ook hier weer het algemeen bestuur.

Op basis van de vierjaarlijkse evaluatie of een extra onderzoek adviseert de commissie het algemeen bestuur over het verlengen, toekennen of intrekken van de licentie.

5. Procedure erkenning

Een opleidingsinstituut of adviesbureau dat in aanmerking wil komen voor de erkenning als daltonopleider dient de volgende stappen te doorlopen:

1. De instelling wordt lid van de vereniging en betaalt contributie.
2. De medewerker/opleider gaat deelnemen aan het Dalton Netwerk Opleiders.
3. De instelling regelt een coach of 'critical friend'. De aspirant-opleiders nemen desgewenst een kijkje bij andere erkende opleidingen.
4. Op het moment dat het adviesbureau/ opleidingsinstituut denkt aan alle voorwaarden te voldoen, schrijven de medewerkers een licentiaaanvraag, waarin zij ingaan op de manier waarop alle eisen zijn gewaarborgd. Hierbij dient minimaal de volgende hoofdstukindeling te worden gehanteerd:
 - Opleidings- of cursusconcept, de daltonspecialisatie en de visie op daltononderwijs;
 - Relatie met het veld;
 - Opbouw van de daltonspecialisatie;
 - Het werk in de praktijk/ stages;
 - Achtergrond en deskundigheidsbevordering van medewerkers/ docenten;
 - Evaluatie van de scholing/ opleiding aan de cursisten/ studenten.
5. Na ontvangst van de licentiaaanvraag maakt de scholingscommissie een afspraak voor een gesprek met het opleidingsinstituut of adviesbureau en (indien van toepassing) een vertegenwoordiger van het management.
6. Tijdens het gesprek kunnen de medewerkers de papieren verantwoording verder toelichten en ook met materiaal en andere voorbeelden ondersteunen.
7. De scholingscommissie bestaat uit drie bestuursleden, te weten de voorzitter, de ambtelijk secretaris en een gastcommissielid. Dit kan op uitnodiging van de commissie.
8. Na het gesprek formuleert de scholingscommissie een advies aan het algemeen bestuur van de NDV.
9. Het algemeen bestuur beslist op de eerstvolgende bestuursvergadering over de erkenning van het instituut / medewerker.
10. Het instituut / bureau ontvangt het bestuursbesluit schriftelijk, samen met een oorkonde en een plaquette.

A. Kader certificaat A: Dalton Onderwijs Ondersteunend Personeel - basis KC/PO en VO

Voorbeelden (niet uitputtend) van functies waarvoor dit certificaat is bedoeld:

- ICT-medewerker
- Technisch Onderwijs Assistent (TOA)
- Conciërge
- Administratief medewerker
- Mediathecaris

1. *Beginsituatie*

De deelnemer is werkzaam in een daltonschool (in oprichting) voor basis- of voortgezet onderwijs of daltonkindcentrum.

2. *Doel*

De opleiding A: Dalton Onderwijs Ondersteunend Personeel - basis is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de ondersteunende medewerker tot dalton ondersteunend medewerker. De deelnemer heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en van de 5 kernwaarden. De deelnemer is in staat om deze kennis en de impulsen uit de bijeenkomsten in te zetten in het verder vormgeven van de daltonkernwaarden in de eigen werkomgeving als ondersteunend medewerker. De deelnemer levert een concrete bijdrage aan de eigen instelling aan de ontwikkeling van de pedagogische visie die voortkomt uit de daltonkernwaarden.

3. *Duur en studiebelasting opleiding A: Dalton Onderwijs Ondersteunend Personeel - basis*

De opleiding wordt verdeeld over maximaal één schooljaar en heeft een studiebelasting van totaal 50 uur.

start met bedoeling van de opleiding en de daltonrol van OOP	2 uur
3 dagdelen van 3 uur	10 uur
6 uur bezoek andere daltonschool	6 uur
(gesproken of geschreven digitaal) portfolio (leervraag + onderzoek)	12 uur
oefenen in de eigen werkomgeving ²	15 uur
voorbereiden en uitvoeren gesprek met trainer en leidinggevende	5 uur
Totale studiebelasting	50 uur

Voor de studiebijeenkomsten is een opkomstverplichting van 100% geldend. Indien er toch een dagdeel wordt gemist wordt een vervangende opdracht afgesproken.

4. *Inhoud*

² Het gaat hierbij om de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de daltonkernwaarden in je eigen gedrag en de bijdrage die je levert aan de optimalisering van je werkomgeving.

De NDV zal de inhoud van de cursus niet voorschrijven. Wel heeft zij de volgende verwachtingen qua opbrengsten:

De cursist:

- maakt kennis met de kernwaarden van het daltononderwijs en leert hoe je ze in de praktijk toepast;
- oefent met de pedagogische visie van dalton;
- oefent met het werken in een professionele cultuur op basis van de daltonkernwaarden;
- oefent met eigen reflectie op en competentie met betrekking tot verschillende perspectieven (collega's, leerlingen, ouders, leveranciers);
- reflecteert op de eigen kwaliteiten en valkuilen;
- wordt zich bewust van de eigen verantwoordelijkheid in een professionele werkomgeving;
- kan actief meedenken, met voorstellen komen over de mogelijke bijdrage van de OOP'er in de totale onderwijsomgeving.

5. *Evaluatie*

De NDV evalueert de opleiding in haar vierjaarlijkse evaluatie van het totale aanbod van het opleidingsinstituut of adviesbureau.

B. Kader certificaat B: Daltonleraar KC/PO en VO

1. Beginsituatie

- De cursist is werkzaam of loopt stage op een daltonschool voor primair of voortgezet onderwijs (in oprichting).
- De cursist is studerend voor of reeds in het bezit van het diploma leraar primair of voortgezet onderwijs. Het daltoncertificaat kan pas uitgereikt worden na het behalen van bevoegdheid voor leraar primair of voortgezet onderwijs.

2. Doel

De opleiding B: Daltonleraar KC/PO/VO is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de leraar tot daltonleraar (a way of life). De cursist heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en verwante recente onderwijskundige daltonpublicaties. De cursist is in staat om deze kennis en de impulsen uit de bijeenkomsten in te zetten in het verder vormgeven van de daltonkernwaarden in de eigen onderwijspraktijk. De cursist levert een concrete bijdrage aan de verdere ontwikkeling van daltononderwijs op de eigen school.

3. Duur en studiebelasting opleiding B: Daltonleraar KC/PO/VO

De opleiding wordt verdeeld over maximaal drie opeenvolgende schooljaren en heeft een studiebelasting van totaal 168 uur (6 ECTS):

8 tot 10 cursusdagdelen van 3 uur	30 uur
Literatuur	45 uur
Bezoeken andere daltonschool Experimenten 4 Intervisiebijeenkomsten Onderzoek en schoolontwikkeling Zelfstandig werken aan studie/ portfolio	88 uur
Eindpresentatie portfolio	5 uur
Totale studiebelasting	168 uur

Voor de studiebijeenkomsten geldt een opkomstverplichting van 80%.

4. Inhoud

De NDV zal de inhoud van de cursus niet voorschrijven. Wel heeft zij de volgende verwachtingen qua opbrengsten:

De cursist:

- heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst;
- heeft een visie op het daltononderwijs;
- heeft aandacht voor de kernwaarden van daltononderwijs, vrijheid in gebondenheid/ verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking, effectiviteit en reflectie en de vertaling daarvan in de dagelijkse onderwijspraktijk, het pedagogisch klimaat, het klassenmanagement, de organisatie en inrichting van het onderwijs;

- is vaardig in het omzetten van doelen in taken en/of onderwijsprogramma's (op maat);
- ziet de leerling als eigenaar van zijn eigen leerproces, die kan reflecteren op doelen;
- biedt keuzemogelijkheden voor de leerling binnen het leerproces;
- kan werken aan en reflecteren op doelen op persoonsniveau;
- voert coachgesprekken met leerlingen;
- gebruikt mogelijkheden om daltononderwijs groepsoverstijgend vorm te geven;
- kan zorgdragen voor borging van de daltonkernwaarden, bijvoorbeeld via kijkwijzer, daltonboek, daltonplan, collegiale consultatie of de gesprekscyclus.

5. *Onderhoud certificaat B Daltonleraar KC/PO/VO*

De cursist is of wordt in de praktijk belast met de taak daltononderwijs te geven aan leerlingen in het primair of voortgezet onderwijs en levert actief een bijdrage aan de daltonschoolontwikkeling. De cursist draagt er zorg voor dat zijn kennis van daltonliteratuur en daltonontwikkelingen in het veld actueel blijft. De daltonleraar kan zich na het behalen van het daltoncertificaat B verder bekwamen met het daltoncertificaat D (daltonspecialist PO/VO).

6. *Evaluatie*

De NDV evalueert de opleiding in haar vierjaarlijkse evaluatie van het totale aanbod van het opleidingsinstituut / adviesbureau.

C. Kader certificaat C: Daltonleidinggevende KC/PO en VO

Voorbeelden (niet uitputtend) van functies waarvoor dit certificaat is bedoeld:

- rector/directeur/bestuurder daltonschool (kc, po, vo)
- teamleider/afdelingsleider daltonschool (kc, po, vo)
- intern begeleider/zorgcoördinator daltonschool (kc, po)

1. *Typering opleiding*

De nadruk van deze opleiding zal liggen op het uitwerken van de daltonkernwaarden in de eigen leiderschapsstijl en het voorleven van de daltonvisie. Deze opleiding biedt ondersteuning aan leidinggevendenden in hun persoonlijke ontwikkeling tot dalton leidinggevende: leidinggeven vanuit daltonvisie.

2. *Beginsituatie*

- De deelnemer is werkzaam als leidinggevende in het daltononderwijs.
- De deelnemer heeft bij voorkeur een schoolleidersopleiding gevolgd.

3. *Doel*

De opleiding C: Daltonleidinggevende KC/PO/VO is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de leidinggevende als daltonleidinggevende (a way of life). De deelnemer heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en verwante recente onderwijskundige daltonpublicaties. De deelnemer is in staat om deze kennis en de impulsen uit de bijeenkomsten in te zetten in het verder vormgeven van de daltonkernwaarden in de eigen onderwijspraktijk. De deelnemer levert een concrete bijdrage aan de verdere daltonontwikkeling op de eigen school.

4. *Duur en studiebelasting opleiding C: Daltonleidinggevende KC/PO/VO*

De opleiding wordt gegeven heeft een studiebelasting van totaal 3 erts = 84 uur.

Vijf cursusdagen	35 uur
Vier intervisiebijeenkomsten van 2,5uur	10 uur
Slotdag Eindpresentatie Individueel eindgesprek	7 uur
Literatuur	16 uur
Zelfstandig werken aan studie / portfolio	16 uur
Totale studiebelasting	84 uur

Voor de studiebijeenkomsten is een opkomstverplichting van 80% geldend.

4. *Onderhoud certificaat C: Daltonleidinggevende KC/PO/VO*

- a) De deelnemer is of wordt in de praktijk belast met de taak leiding te geven in het daltononderwijs aan leraren in de eigen organisatie en levert actief een bijdrage aan de daltonschoolontwikkeling.
- b) De deelnemer draagt er zorg voor dat zijn kennis van daltonliteratuur en daltonontwikkelingen in het veld actueel blijft.
- c) Deelname en bijdrage aan regiodagen en andere vormen van collegiaal leren
- d) Deelname aan NDV visitatie(s).

5. Inhoud

De NDV zal de inhoud van de opleiding niet voorschrijven. Wel heeft zij de volgende verwachtingen qua opbrengsten:

De cursist:

- heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en actuele wetenschappelijke ontwikkelingen;
- heeft visie op het daltononderwijs, eventueel in relatie tot DKC;
- leeft de kernwaarden daltononderwijs, vrijheid in gebondenheid/ verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking, effectiviteit en reflectie voor en draagt zorg voor de vertaling daarvan binnen het team in de dagelijkse onderwijspraktijk;
- is competent in aansturen en begeleiden van daltonprofessionals;
- neemt de regie in samenwerking met de daltoncoördinator in het creëren van een dalton leef – en werkomgeving waar de daltonkernwaarden centraal staan;
- is competent in het ontwikkelen en aansturen van het daltonproces of geeft daartoe de daltoncoördinator de ruimte;
- is ondernemend in het uitdragen van het daltononderwijs van de school;
- is in staat om de belangen van het daltononderwijs te verdedigen en onder de aandacht van het schoolbestuur te houden;
- is in staat om samen met de daltoncoördinator en het team een daltonvisitatie voor te bereiden;
- ondersteunt en faciliteert de daltoncoördinator.

6. Evaluatie

De NDV neemt de opleiding mee in haar vierjaarlijkse evaluatie van het totale aanbod van het opleidingsinstituut / adviesbureau op het gebied van dalton(na)scholing.

D. Kader certificaat D: Daltonspecialist KC/PO en VO

Voorbeelden (niet uitputtend) van functies waarvoor dit certificaat is bedoeld:

- Daltoncoördinator
- Sectievoorzitter
- lid daltonontwikkelgroep / daltoncommissie
- team- of schoolleider belast met daltononderwijs / -ontwikkeling

1. *Beginsituatie*

- De deelnemer is werkzaam in het daltononderwijs.
- De deelnemer is in het bezit van het certificaat B: Daltonleraar KC/PO/VO.
- De deelnemer moet in staat worden gesteld om ruimte te kunnen geven aan nieuwe ontwikkelingen/ experimenten binnen de school, deze te monitoren en bij welslagen te borgen in het daltonbeleidsplan of daltonontwikkelplan.

2. *Doel*

De opleiding D: Daltonspecialist KC/PO/VO is gericht op de verdieping van de daltonontwikkeling van de leraar/medewerker. De deelnemer heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en verwante recente onderwijskundige daltonpublicaties. De deelnemer is in staat om deze kennis en de impulsen uit de bijeenkomsten in te zetten in het verder vormgeven van de daltonkernwaarden in de eigen onderwijspraktijk, dat van het team of de sectie en van de gehele school. De deelnemer levert concrete bijdragen aan de verdere ontwikkeling van daltononderwijs op de eigen school.

3. *Duur en studiebelasting opleiding D: daltonspecialist KC/PO/VO*

De opleiding wordt verdeeld over twee opeenvolgende schooljaren en heeft een studiebelasting van totaal 7.5 erts = 210 uur

10 à 12 cursusdelen van 3 uur	22 uur
6 intervisiebijeenkomsten	12 uur
Literatuur	46 uur
Zelfstandig werken aan studie / portfolio	40 uur
Bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van daltononderwijs ³	30 uur
Bijdrage aan ontwikkeling daltonplan	25 uur
Collegiale feedback	12 uur
Eindpresentatie m.b.v. portfolio	3 uur
Totale studiebelasting	210 uur

³ Verdieping in en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het gedachtegoed van daltononderwijs/Helen Parkhurst via het ontwikkelen van eigen materiaal (in bijvoorbeeld een artikel, podcast, bijdrage DaltonCafé)

Voor de studiebijeenkomsten geldt een opkomstverplichting van 80%.

4. *Onderhoud certificaat D: Daltonspecialist KC/PO/VO*

- a) De deelnemer is of wordt in de praktijk belast met de taak het daltononderwijs te ontwikkelen, te activeren en te borgen.
- b) De deelnemer draagt er zorg voor dat zijn kennis van daltonliteratuur en daltonontwikkelingen in het veld actueel blijft.
- c) De deelnemer neemt deel aan en levert een bijdrage aan dalton netwerken.
- d) De deelnemer participeert in NDV visitaties.

5. *Inhoud*

De NDV zal de inhoud van de opleiding niet voorschrijven. Wel heeft zij de volgende verwachtingen qua opbrengsten:

De cursist:

- heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst, over de daltonpraktijk en actuele wetenschappelijke ontwikkelingen;
- is in staat om samen met de directie en het team van de school een 2 of 5 jaren daltonbeleidsplan of daltonontwikkelplan te schrijven waarin onder andere de aanbevelingen n.a.v. de laatste daltonvisitatie zijn opgenomen en levert een concrete bijdrage aan dat plan;
- is in staat om een daltonvisitatie samen met het team en directie voor te bereiden, waarbij de zelfevaluatie centraal staat;
- ondersteunt de daltonontwikkeling binnen de school en neemt daartoe initiatieven naar het team in overleg met de directie;
- heeft een rol in het inwerken van nieuwe leerkrachten en draagt zorg voor het doorgeven van de daltonvisie en daltonafspraken;
- draagt zorg voor reflectie op eigen functioneren door twee teamleden en de directie om feedback te vragen;
- heeft kennis en inzicht op het terrein van te bereiken leerdoelen en de vertaling daarvan naar daltonleerlijnen m.b.t. de daltonkernwaarden;
- is in staat om ruimte te geven aan nieuwe ontwikkelingen/ experimenten binnen de school, deze te monitoren en bij welslagen in samenspraak met de directie te borgen in het daltonbeleidsplan of daltonontwikkelplan.

6. *Evaluatie*

De NDV evalueert de opleiding in haar vierjaarlijkse evaluatie van het totale aanbod van het opleidingsinstituut of adviesbureau op het gebied van dalton(na)scholing.

E. Kader Certificaat E: Daltonmedewerker KC/PO / VO

Voorbeelden (niet uitputtend) van functies waarvoor dit certificaat is bedoeld:

- associate degree Pedagogisch Educatief Professional (Ad PEP)
- Leerlingbegeleider
- pedagogisch medewerker
- Leerlingcoach
- Onderwijsassistent
- Leraarondersteuner
- pedagogisch medewerker kinderopvang/kindcentrum
- zorgcoördinator VO (indien geen (vak)docent)

1. *Beginsituatie*

- De cursist is werkzaam op een daltonschool/-kindcentrum.
- De cursist is reeds in het bezit van een passend mbo3 of mbo4-diploma (zoals onderwijsassistent of pedagogisch medewerker) of een havo- of vwo-diploma. Het daltoncertificaat kan pas uitgereikt worden na het behalen van een dergelijk mbo-diploma.

2. *Doel*

- De opleiding E: Daltonmedewerker KC/PO/VO is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de medewerker tot daltonmedewerker (a way of life).
- De cursist heeft kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst en verwante recente onderwijskundige daltonpublicaties.
- De cursist is in staat om deze kennis en daltongrondhouding in te zetten bij het werken in de eigen praktijk.
- De cursist is in staat te formuleren op welke wijze en op welke momenten hij/zij ingezet kan worden in een daltonomgeving en is in staat deze ondersteuning in teamverband op een efficiënte wijze vorm te geven.

3. *Duur en studiebelasting opleiding E Daltonmedewerker KC/PO/VO*

De opleiding wordt verdeeld over maximaal drie opeenvolgende schooljaren en heeft een studiebelasting van totaal 100 uur:

8 cursusdagdelen van 3 uur	24 uur
Literatuur	16 uur
Uitvoering in de daltonpraktijk/daltonexperimenten	55 uur
Kijken bij een medewerker in de praktijk	
Zelfstandig werken aan studie/ portfolio	
Bezoek andere daltonschool/-kindcentrum	
Eindpresentatie portfolio	5 uur
Totale studiebelasting	100 uur

Voor de studiebijeenkomsten geldt een opkomstverplichting van 80%.

4. *Onderhoud certificaat E: Daltonmedewerker KC/PO/VO*

De cursist is of wordt in de praktijk belast met de taak leerlingen en leraren te coachen, adviseren, begeleiden en ondersteunen in het daltonpraktijk. De cursist draagt er zorg voor dat zijn kennis van daltonliteratuur en daltonontwikkelingen in het veld actueel blijft.

5. *Inhoud*

De NDV zal de inhoud van de cursus niet voorschrijven. Wel heeft zij de volgende verwachtingen qua opbrengsten:

De cursist heeft/kan:

- Kennis van het gedachtegoed van Helen Parkhurst
- Een visie op het daltononderwijs en/of dalton in het kindcentrum
- Aandacht voor de kernwaarden daltononderwijs, vrijheid in gebondenheid/ verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking, effectiviteit en reflectie en de vertaling daarvan in de dagelijkse praktijk
- Actief meedenken, met voorstellen komen over de mogelijke bijdrage van de dalton onderwijsondersteuner in de totale daltonpraktijk
- Bijdragen leveren aan en ondersteunen van:
 - Pedagogisch klimaat
 - Klassenmanagement en/of organisatie en inrichting
 - Mogelijkheden om dalton groepsoverstijgend vorm te geven
 - Zorgdragen voor praktische borging van de daltonkernwaarden

6. *Evaluatie*

De NDV evalueert de opleiding in haar vierjaarlijkse evaluatie van het totale aanbod van het opleidingsinstituut of adviesbureau.